

Voorlopige resultaten, niet voor publicatie zonder toestemming auteurs!!

MKBA van de EHS

Een institutioneel-economische analyse

Roel Jongeneel, Louis Slangen en Nico Polman

Wageningen, 29 oktober 2009

Overzicht

- Introductie en doel onderzoek
- Vier mogelijke institutionele arrangementen voor EHS
- Wat zijn transactiekosten en hoe te bepalen?
- EHS; doel en realisatie
- Knelpunten bij realisatie EHS
- Uitgangspunten publieke en private transactiekosten
- Kosten Baten analyse
- KBA van verschillende scenario's
- Conclusies

Doel van het onderzoek (1)

- Een maatschappelijke kosten-baten analyse (MKBA) van de EHS met verschillende scenario's voor realisatie:
 - Doel EHS halen in 2018 **met** en **zonder** transactiekosten
 - Verwerving volgens de huidige trend
 - Verwerving huidige trend **met** uitbreiding agrarisch natuurbeheer
 - Doel EHS halen in 2018 met onteigening

Exploitatieschema voor MKBA

Kosten		Baten	
Gederfde NTW uit vorige bestemming	A	NTW van natuurgebieden	B
Kosten voor planning en inrichting natuurgebieden	C	NTW arbeid en kapitaal uit vorige bestemming	D
Kosten voor beheer en onderhoud	E		
Verloren gegane niet-marktbare baten	P M	Niet-marktbare baten van natuur	PM
		Allocatieverliezen	AV
Totaal		Totaal	

Doel van het onderzoek (2)

- Effecten op de grondmarkt
- Budgettaire lasten
- Kosten voor nationale economie
- Het in kaart brengen van de transactiekosten, zie ook Oliver Williamson, Nobelprijswinnaar Economie 2009

COURTESY: UNIVERSITY OF CALIFORNIA

Price was granted "for his analysis of economic governance"

Doel van het onderzoek (3)

Het onderscheiden van verschillende institutionele arrangementen in de analyse:

1. Landbouwgrond opkopen, inrichten en beheren door SBB (in-house productie van de overheid)
2. Landbouwgrond opkopen, inrichten en beheren door private natuurorganisaties (NM, PLs)
3. Particulier natuurbeheer
4. Agrarische natuurbeheer

Transactiekosten: wat en hoe te bepalen?

Methoden voor bepalen van transactiekosten:

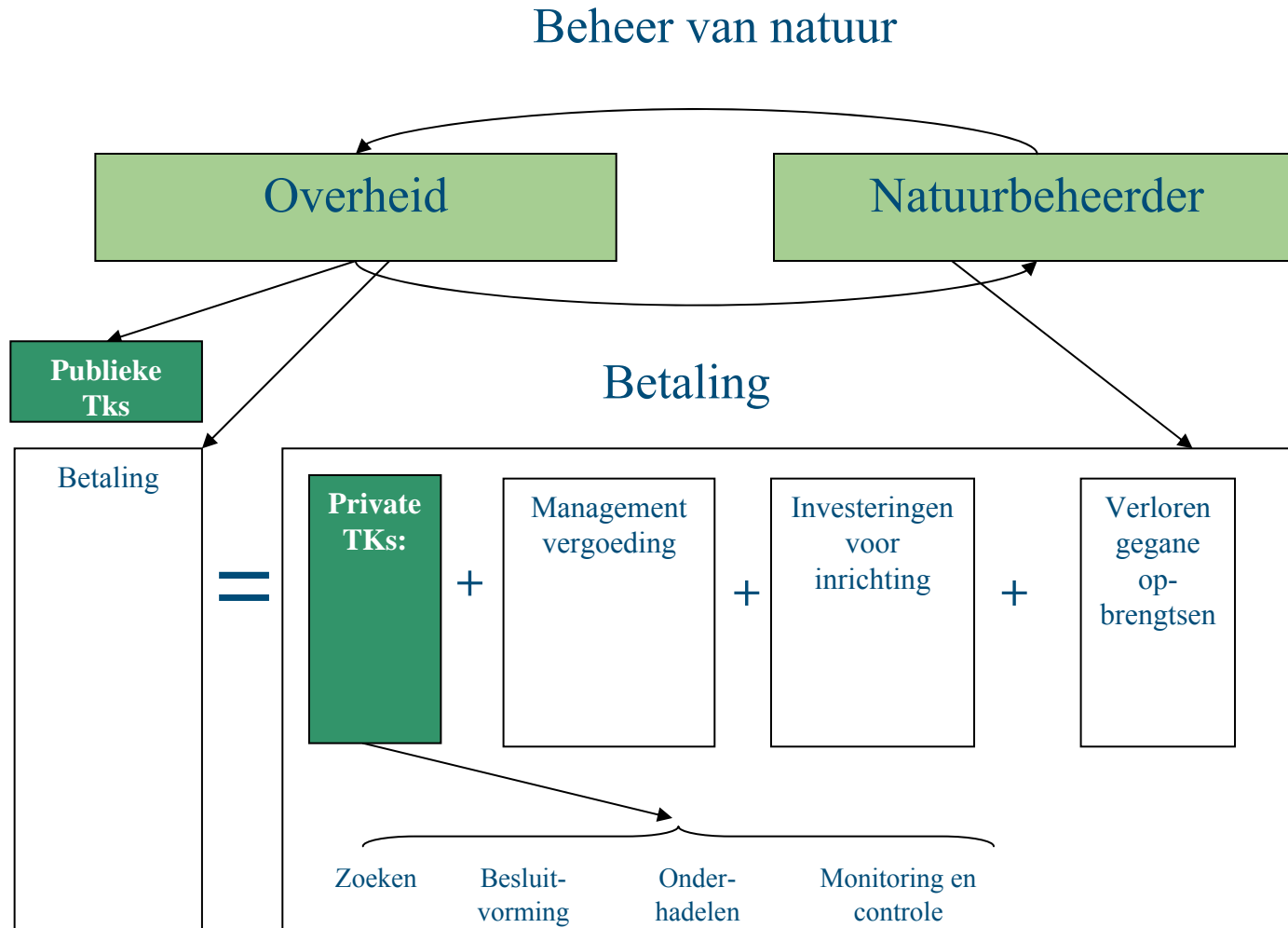
1. Gebruikmaken van vraag- en aanbodcurven
 2. Gebruikmaken van enquêtes, bestaande literatuur en interviews
 3. Uitvoeren van simulatie voor alle fasen van de transactie
- Wij maken gebruik van enquêtes, bestaande literatuur en interviews

Transactiekosten: wat en hoe te bepalen?

Transactiekosten: kosten verbonden aan het uitvoeren van een transactie:

- verzamelen van informatie, het maken van plannen, contracten, e.d.
- afsluiten van overeenkomsten, contracten, e.d.
- naleven van de overeenkomsten (monitoren, evaluatie, afdwingen)

Transactiekosten: wat en hoe te bepalen?

Doelen en realisatie EHS in ha

Type natuur	Doel 2018	Realisatie eind 2004	Realisatie eind 2007
1) Bestaande natuur	453.500	453.500	453.500
2) Nieuwe natuur: oorspronk. EHS + robuuste verbindingen + natte natuur:			
● Aankoop, inrichten en leveren	133.944	49.059	53.593
● Agrarisch natuurbeheer	97.685	35.614	38.815
● Particulier natuurbeheer	42.771	2.701	7.209
Totale oppervlakte	727.900	540.874	553.117

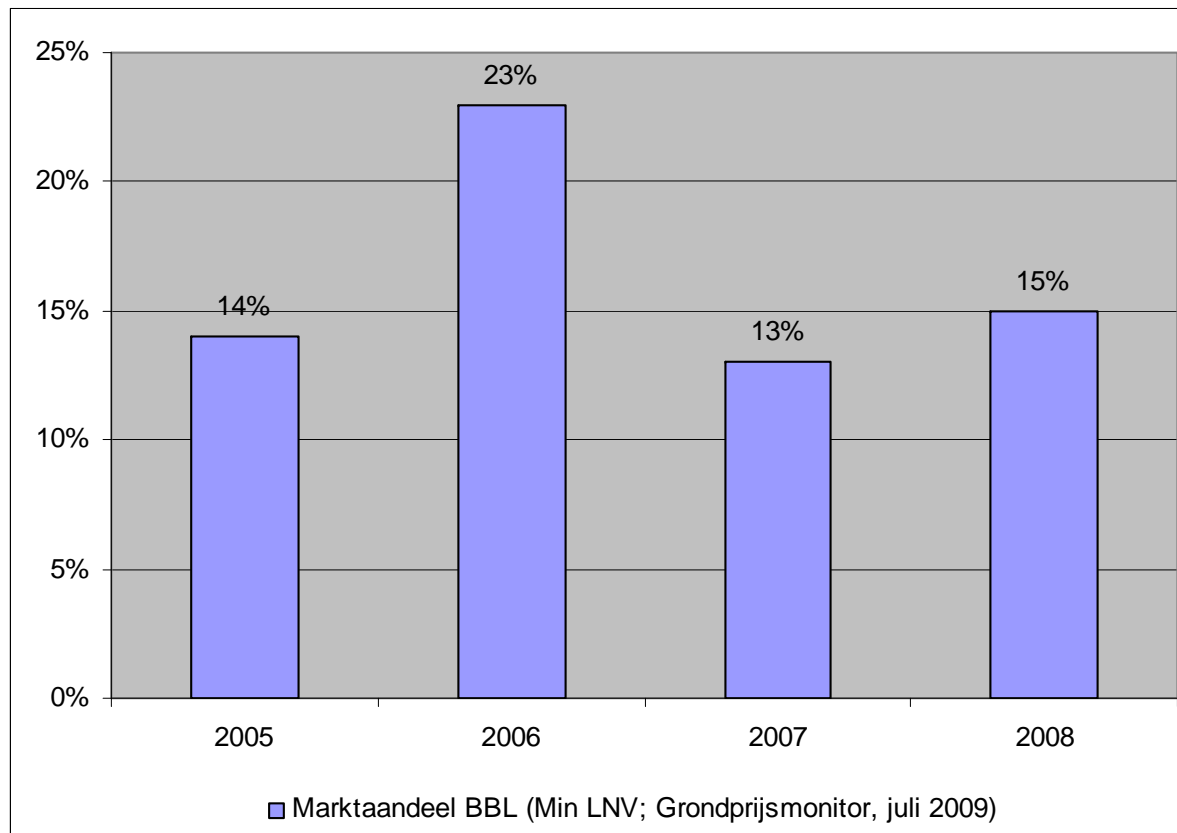
Knelpunten (1): grondverwerving

Grondverwerving (target 133.944 ha minus 3.500 ha):

- Verschillende getallen in omloop
 - Rekenkamer en LNV geven verschillende cijfers
 - Eind 2007 was er volgens LNV 98.589 ha verworven
- Verworven gronden liggen echter niet altijd in de EHS
 - Jaarlijks verworven op de goede plek = 1/3 van aankoopvolume

→ aankoop ruilgronden geen garantie voor EHS invulling

Knelpunten (2): marktaandeel BBL

Grote regionaal verschillen (Westelijke Holland marktaandeel BBL 60% in 2007 en 41% in 2008)

Knelpunten (3): onteigening

Onteigening door overheid

- Budget wordt eerder beperkend
 - Hogere vergoeding (inkomenscompensatie, bedrijfsverplaatsing, e.d.)
 - Hogere transactiekosten
- Hogere grondprijzen
- Compensatie → grotere koopkrachtige vraag bij onteigende boeren
- Vergeleken met minnelijke verwerving 30% hogere kosten (DLG, 2008:11)

Knelpunten (4): inrichting en part. beheer

- **Verworven en ingericht:**
 - Eind 2004 → 49.059 ha (37%)
 - eind 2007 → 53.593 ha (40%)
- **Particulier natuurbeheer** (doel: 42.771 ha)
 - Gerealiseerd eind 2004 → 2701 ha (6%)
 - Gerealiseerd eind 2007 → 7209 ha (17%)

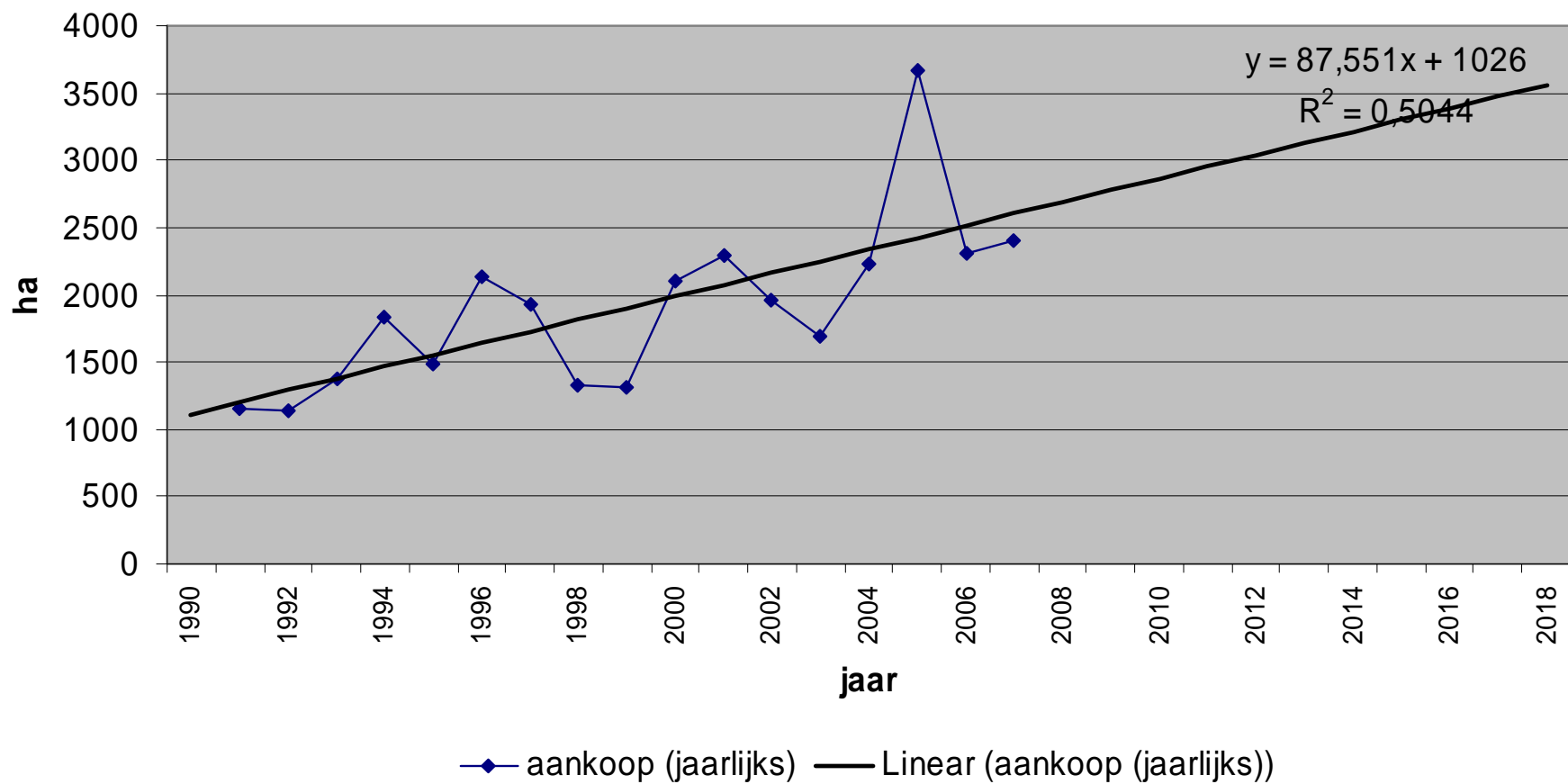
Echter → 1988 ha ligt buiten de EHS

Knelpunten (5): agrarisch natuurbeheer

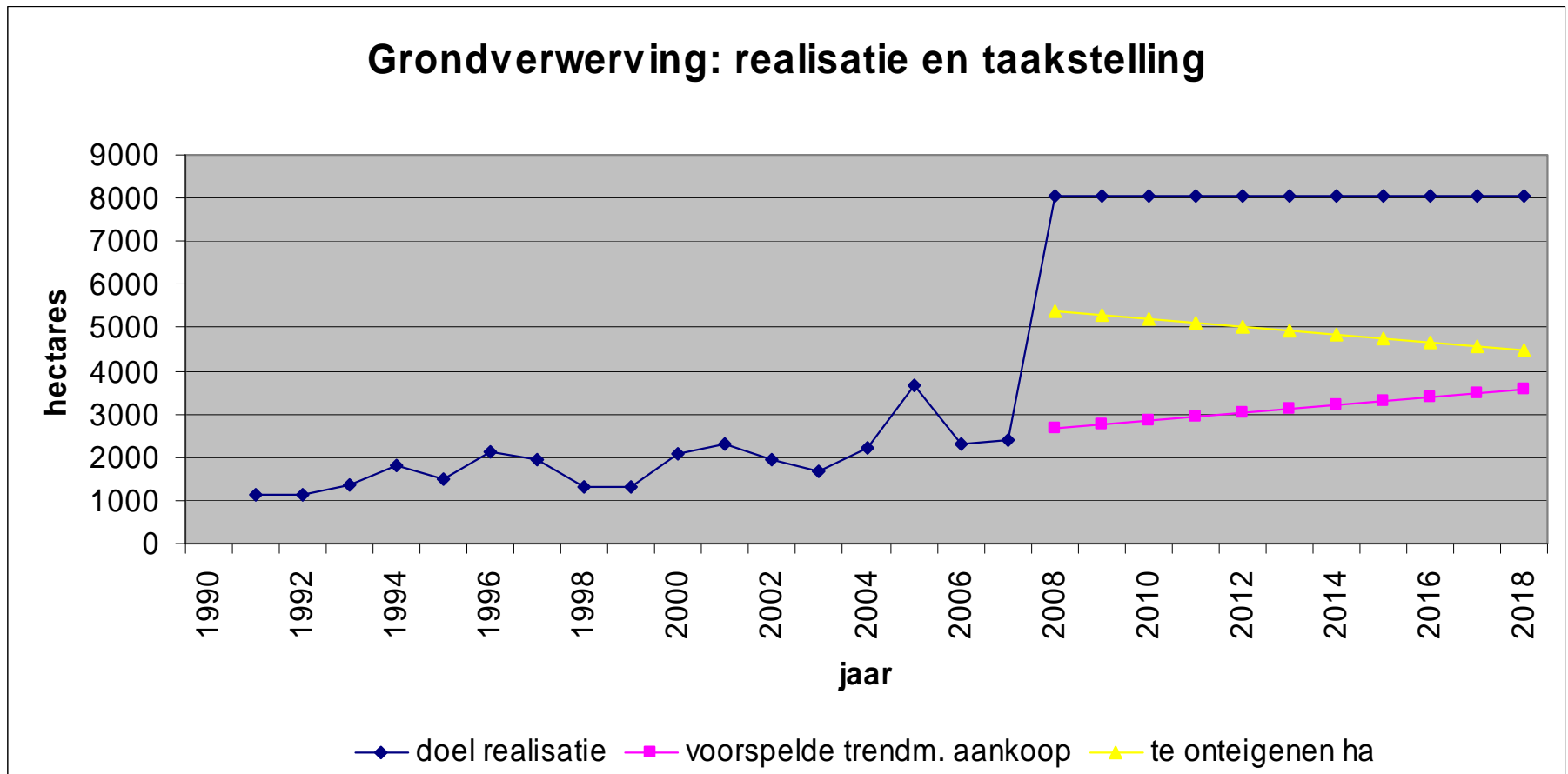
- Voor agrarische natuurbeheer (target 97.685 ha) zijn verschillende oppervlakten in omloop over huidige stand van zaken:
 - Eigen dataset (aangevuld op basis van o.a. Bredenoord, 2008)
 - eind 2007 → 77.630 ha.
 - eind 2008 → 76.670 ha
 - Min. LNV en Algemene Rekenkamer eind 2007 → 59.415 ha
 - Min. LNV neemt aan → 2/3 ligt binnen de EHS

Trendmatige jaarlijkse aankoop grond voor EHS

Aankopen/verwerving in EHS

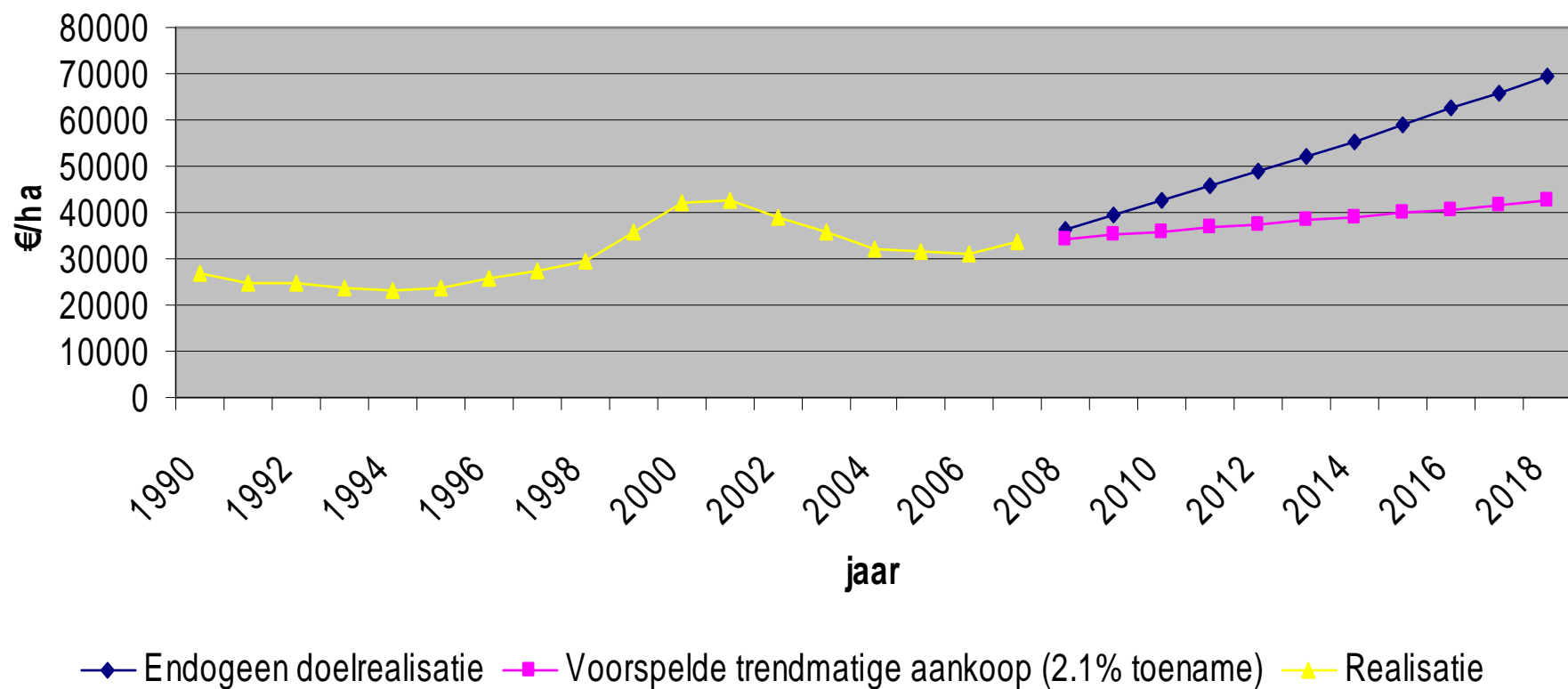

Grondverwerving: realisatie en taakstelling

Grondprijsontwikkeling

Grondprijsontwikkeling: realisatie, exogeen (trendmatig) en endogeen (beïnvloed door aankopen EHS)

Transactiekosten in €per ha

	Institutionele arrangementen			
	In-house prod. (SBB)	NM en PLs	Part. natuur - beheer	Agr. natuur-beheer
Publieke transactiekosten				
Grond aankoop en inrichting (eenmalige TK)	6250	6250	4373	-
Beheer (jaarlijkse TK)	76	12	16	70
Private transactiekosten (jaarlijkse TK)		13	14	41

Scenario's voor EHS (ha en kosten)

Beschrijving	Doel 2018 halen + TC	Als (1) zonder TC	Verwerving volgens huidige trend	Als (3) + extra SAN	Als (1) maar gebruik maken van onteigening
Areaal (hectares)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Doelstelling aantal hectaren verwerving voor de EHS	130444	130444	70552	70552	130444
Doelstelling aantal hectaren particulier natuurbeheer	42771	42771	42771	42771	42771
Doelstelling aantal hectaren agrarisch natuurbeheer	97685	97685	97685	157577	97685
Totaal aantal hectares	727900	727900	668008	727900	727900
Nieuwe natuurgebieden (ha))	274400	274400	214508	274400	274400
Kosten (miljoen €)					
Budgetlasten	11040	9829	6734	7118	11603
idem jaarlijkse €/ verworven ha	1105	984	862	713	1162
Publieke transactiekosten	1115		755	798	1183
Private transactiekosten	96		92	118	96
Kosten voor nationale economie	8130	6555	5546	5731	8299

Conclusies

- Keuze van institutionele arrangementen heeft gevolgen voor:
 - Budgettaire lasten
 - Transactiekosten
 - kosten nationale economie

- Onteigenenen om doelen gemeten in hectares te halen heeft tot gevolg:
 - Explosieve grondprijsstijging
 - Hogere budgettaire lasten
 - Hogere nationaal economisch kosten
 - Hogere transactiekosten

Vervolg

- Een koppeling van institutionele arrangementen aan de kwaliteit van natuur
 - is buiten beschouwing gelaten
 - Maar, verdient nadere aandacht
- De keuze voor de institutionele arrangementen zouden mede moeten afhangen van de attributen van natuur
 - milieuspecificiteit (kwetsbaarheid)
 - locatiespecificiteit en
 - een drempelwaarde voor deelname